

CHIRURGIA



LEK *Last minute*

CHIRURGIA

Redakcja

Dominik Sieroń, Mieszko Norbert Opiłka

Autor

Mieszko Norbert Opiłka

Wszelkie prawa zastrzeżone, szczególnie prawo do przedruku i tłumaczenia na inne języki. Żadna część tej książki nie może być w jakiegokolwiek formie publikowana bez uprzedniej pisemnej zgody Wydawnictwa. Dotyczy to również sporządzania fotokopii, mikrofilmów oraz przenoszenia danych do systemów komputerowych.

Ze względu na stały postęp w naukach medycznych oraz odmienne nieraz opinie na temat leczenia, jak również możliwość wystąpienia błędu, prosimy, aby w trakcie podejmowania decyzji uważnie oceniać zamieszczone w książce informacje, zwłaszcza dotyczące podawania leków nowych lub rzadko stosowanych. Radzimy zapoznać się również z informacjami producenta leku, używanych narzędzi i sprzętu. Pomoże to zmniejszyć ryzyko wystąpienia błędu lekarskiego.

© Copyright by Edra Urban & Partner Sp. z o.o., Wrocław 2016

Redakcja naukowa: Dominik Sieroń, MD, PhD, BC; dr n. med. Mieszko Norbert Opilka

Autor:

dr n. med. Mieszko Norbert Opilka

Recenzenci:

prof. dr hab. n. med. Jacek Starzewski, specjalista chirurg

dr hab. n. med. Zbigniew Lorenc

Prezes Zarządu: Giorgio Albonetti

Dyrektor wydawniczy: lek. med. Edyta Błażejewska

Redaktor prowadzący: Dorota Lis-Olszewska

Projekt okładki: Beata Poźniak

ISBN 978-83-65195-97-5

Edra Urban & Partner, ul. Kościuszki 29, 50-011 Wrocław

tel. +48 71 726 38 35

www.edraurban.pl

Łamanie i przygotowanie do druku: M. Radlak

Druk i oprawa: LCL Łódź

Spis treści

Wstęp | 7

Wstrząs | 9

Urazy głowy | 13

Urazy kręgosłupa, rdzenia oraz nerwów obwodowych | 18

Urazy klatki piersiowej | 23

Urazy jamy brzusznej | 29

Urazy układu moczowego | 34

Rak piersi | 39

Rak przełyku | 45

Rak żołądka | 49

Rak jelita grubego i odbytnicy | 53

Rak trzustki | 61

Niedrożność jelit | 66

Ostre zapalenie wyrostka robaczkowego | 70

Endoskopia przewodu pokarmowego | 74

Laparoskopia | 78

Test | 81

Odpowiedzi | 95

Skorowidz | 97

Wstęp

Szanowni Państwo,

Mimo że od pierwszego wydania naszej książki minęło już 5 lat, cieszy się ona wciąż dużą popularnością wśród młodych lekarzy, szczególnie osób przygotowujących się do Lekarskiego Egzaminu Końcowego. Przez ten czas zmieniła się nie tylko jego nazwa, inna jest też lista zalecanych podręczników i nawet jeżeli zmiany te nie są duże, wobec ciągłego rozwoju wiedzy medycznej, nasza publikacja wymaga uaktualnienia.

Oddajemy więc po raz kolejny w Państwa ręce podręcznik, stworzony przez osoby młode, bogatsze już w doświadczenia związane ze zdobyciem specjalizacji, tytułów naukowych, ale ciągle wykorzystujące to samo świeże, nowatorskie spojrzenie i pasję. Przed wszystkim jednak doskonale znające realia i problemy, z jakimi boryka się młody lekarz podczas nauki do kolejnych egzaminów na swojej ścieżce zawodowej.

Nasze książki są oparte na doskonałych podręcznikach, stanowią swojego rodzaju kompilację najważniejszych zawartych w nich informacji. Z pewnością nie są w stanie ich zastąpić, jednak w przeciwieństwie do nich, ujmują dany temat w sposób zwięzły, znacznie ułatwiający usystematyzowanie posiadanych wiadomości. Jako takie, nasze podręczniki są unikatowe na polskim rynku.

Niniejszy podręcznik został poświęcony chirurgii, która stała się istotną częścią i pasją mojego życia. Nie powstałby bez wsparcia moich Mistrzów i Nauczycieli: Pana prof. dr. hab. n. med. Jacka Starzewskiego oraz Pana dr. hab. n. med. Zbigniewa Lorenca, którzy podjęli się trudu zrecenzowania pisanych przeze mnie rozdziałów, a także moich Kolegów z Oddziału Klinicznego Chirurgii Ogólnej, Kolorektalnej i Urazów Wielonarządowych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego oraz Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu. Za wyrozumiałość dla mojej pasji dziękuję z kolei moim Najbliższym, im też tę książkę dedykuję.

Mieszko Norbert Opilka

WSTRZAŚ (*shock*)

Ostra niedomoga krążenia polegająca na upośledzeniu przepływu krwi przez tkanki, niewystarczającego do prawidłowego ich funkcjonowania. Stan ten definiuje się niezależnie od przyczyny, z jakiej powstał.

Spotyka się również definicję wstrząsu jako nagłego załamania stanu ogólnego, co w trafny sposób opisuje jego objawy.

Konsekwencją wstrząsu jest **niewydolność wielu narządów jednocześnie** – niewydolność wielonarządowa (*multiple organ failure* – MOF).

Etiopatogeneza

Do **upośledzenia przepływu naczyniowego** może dochodzić przy:

- ▶ zmniejszeniu objętości krwi krążącej (krwotok),
- ▶ upośledzeniu funkcji serca jako pompy,
- ▶ zaburzeniach oporu obwodowego.

Wyróżnia się także postaci mieszane wstrząsu.

Na podstawie powyższych zjawisk rozróżnia się następujące **rodzaje wstrząsu**:

- ▶ **z niskim obciążeniem wstępnym** (*preload*):
 - hipowolemiczny (krwotok, przewlekłe krwawienia, odwodnienie, oparzenie);
- ▶ **ze zmniejszoną kurczliwością** (*contractility*):
 - kardiogeny (np. zawał, wady zastawkowe, tachykardia, bradykardia);
- ▶ **ze zmniejszonym obciążeniem następczym – dystrybucyjnym** (*afterload*):
 - neurogeny (wstrząs bólowy i uraz rdzenia kręgowego),
 - septyczny (posocznica),
 - anafilaktyczny (reakcja alergiczna);
- ▶ **obstrukcyjny pozasercowy**:
 - powodowany przez zmniejszony powrót żylny (ucisk – guz, zakrzep żyły głównej),
 - powodowany przez wzrost ciśnienia w klatce piersiowej (odma płučna, wentylacja mechaniczna),
 - powodowany przez zmniejszoną podatność serca (kardiopatie restrykcyjne, tamponada serca),
 - powodowany przez zwiększone obciążenie następcze (zator tętnicy płucnej, nadciśnienie płucne, tętniak aorty).

Wstrząs może się również rozwinąć w **przebiegu chorób endokrynych**:

- ▶ nadczynności tarczycy (przełom tarczycowy),
- ▶ choroby Addisona.

Zjawiska zachodzące przy poszczególnych rodzajach wstrząsu:

- ▶ **wstrząs hipowolemiczny**:
 - ↓obciążenie wstępne – ↓wypełnienie serca – ↓rzut serca i ↑opór naczyniowy – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs,
 - ↓czynności skurczowej i rozkurczowej – ↓rzut serca i ↑opór naczyniowy – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs;
- ▶ **wstrząs ze zmniejszoną kurczliwością**:
 - ↓czynności skurczowej i rozkurczowej – ↓rzut serca i ↑opór naczyniowy – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs;
- ▶ **wstrząs ze zmniejszonym obciążeniem następczym**:
 - ↓obciążenie wstępne – ↓wypełnienie serca – ↓rzut serca i ↑opór naczyniowy – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs,
 - ↓czynności skurczowej i rozkurczowej – ↓rzut serca i ↑opór naczyniowy – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs,
 - ↓opór naczyniowy i ↑wtórny rzut serca – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs;
- ▶ **wstrząs obstrukcyjny pozasercowy**:
 - ↓napętnienie serca – ↓czynność skurczowa – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs,
 - ↑obciążenie następcze – ↓czynność skurczowa – ↓średnie ciśnienie tętnicze – wstrząs.

Podczas wstrząsu dochodzi do szeregu zmian w organizmie. Początkowo mają one za zadanie kompensować zjawiska patologiczne i zabezpieczyć najważniejsze dla życia narządy. W pewnym okresie **zdolności adaptacyjne** jednak **się wyczerpują**; rozwija się wówczas **niewydolność wielonarządowa**.

Mechanizmy kompensacyjne:

- ▶ **pobudzenie układu współczulnego**:
 - ↑norepinefryna, epinefryna,
 - ↑akcja serca,
 - ↑kurczliwość mięśnia komór,

CHIRURGIA

LEK Last minute

Publikacja zredagowana
przez dr. n. med. DOMINIKA SIERONIA
– organizatora kursów
przygotowujących do LEK i LDEK

Ideą serii „LEK Last Minute” jest stworzenie kompendium wiedzy medycznej i wiedzy z innych dyscyplin niezbędnych do zdania Lekarskiego oraz Lekarsko-Dentystycznego Egzaminu Końcowego. W książce przyjęto formułę prostoty i przejrzystości, która ma na celu szybkie znalezienie odpowiedzi na pytania stojące przed zdającymi testy LEK i LDEK tylko w jednej pozycji książkowej, a nie jak dotychczas w wielu. Podręcznik został tak napisany, aby czas na szukanie odpowiedzi był jak najkrótszy, gdyż autorzy zdają sobie sprawę z czasochłonności przygotowania do testów LEK i LDEK.

DOMINIK SIEROŃ, MD, PhD, BC



DOMINIK SIEROŃ – lekarz, ekonomista, doktor nauk medycznych. Studia medyczne ukończył na Śląskim Uniwersytecie Medycznym w Katowicach, studia ekonomiczne z zakresu *public relations* na Akademii Ekonomicznej im. Karola Adamieckiego w Katowicach oraz menedżerskie z zakresu zarządzania jednostkami służby zdrowia na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Studiował również medycynę na Uniwersytecie Christiana Albrechta w Kilonii (Christian-Albrechts-Universität zu Kiel). Autor wielu publikacji krajowych i zagranicznych z dziedziny medycyny i PR oraz druku zwartego o zastosowaniu PR w służbie zdrowia. Pomysłodawca serii książek „LEPetytorium”. Pracował i praktykował na następujących uniwersytetach medycznych: Carl Gustav Carus University Hospital Dresden, The University of Aberdeen, Medical University of Graz, a także w polskich renomowanych szpitalach (Samodzielny Publiczny Wojewódzki Szpital Chirurgii Urazowej im. Janusza Daaba) oraz w prywatnych praktykach (IMed24). Jest organizatorem szkoleń LEPetytorium do egzaminów LEK i LDEK.



MIESZKO NORBERT OPIŁKA – doktor nauk medycznych, specjalista chirurgii ogólnej. Jest absolwentem Wydziału Lekarskiego Śląskiej Akademii Medycznej w Zabrze, studiował również na Wydziale Lekarskim Rheinische Friedrich-Wilhelms-Universität w Bonn (Niemcy). Od początku studiów związany z Oddziałem Klinicznym Katedry Chirurgii Ogólnej Kolorektalnej i Urazów Wielonarządowych Śląskiego Uniwersytetu Medycznego i Wojewódzkim Szpitalem Specjalistycznym nr 5 im. Św. Barbary w Sosnowcu. Swoje doświadczenie zdobywał w licznych referencyjnych ośrodkach uniwersyteckich i klinikach w kraju i za granicą. Pracownik naukowy i nauczyciel akademicki, promotor i recenzent wielu prac, autor ponad 60 publikacji. Obecny sekretarz Oddziału Śląskiego Towarzystwa Chirurgów Polskich, wcześniej przewodniczący Koła i Sekcji Młodych Chirurgów oraz członek Zarządu Głównego Towarzystwa Chirurgów Polskich. Członek wielu towarzystw naukowych, m.in.: European Society of Coloproctology, International Society of University Colon and Rectal Surgeons.

ISBN 978-83-65373-36-6



9 788365 137336

www.edraurban.pl